

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε την 3-5-2022 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Διαθεσόπουλος, Πρόεδρος και Εισηγητής, Μαρία Βύρρα και Σωτηρία Σταματοπούλου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 8-4-2022 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 523/11-4-2022 της ένωσης οικονομικών φορέων με την επωνυμία «...» και των μελών της, νόμιμα εκπροσωπούμενης.

Κατά της αναθέτουσας αρχής «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ...», νομίμως εκπροσωπούμενης.

Και της από 21-4-2022 παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα, κατόπιν της από 11-4-2022 κοινοποίησης της προσφυγής, με την επωνυμία «...», νομίμως εκπροσωπούμενου.

Με την ως άνω προδικαστική προσφυγή, ο προσφεύγων ζητά την ακύρωση της από 31-3-2022 κοινοποιηθείσας με αρ. 317/2022 (απόσπασμα πρακτικού 11/11^{ης} συνεδρίασης) Απόφασης Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας, καθ' ο μέρος απέρριψε την προσφεύγουσα και ανέδειξε προσωρινό ανάδοχο τον παρεμβαίνοντα, περαιτέρω δε, καθ' ο μέρος δέχθηκε την παράταση του οικονομικού φορέα «...», στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΥΛΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ «ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗΣ ΥΛΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ 2018-2019 ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ Π.Ε. ... (ΚΩΔ. ΟΠΣ ...), ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ Π.Ε. ... (ΚΩΔ. ΟΠΣ ...) ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ Π.Ε. ... (ΚΩΔ. ΟΠΣ ...) ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗΣ ΥΛΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ» ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟΡΟΥΣ (ΤΕΒΑ) 2014-2020, συνολικής

προϋπολογισμένης δαπάνης 16.685.144,78 € πλέον Φ.Π.Α., που απεστάλη για δημοσίευση στην ΕΕΕΕ την 13-1-2021 και δημοσιεύθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ με Μοναδικό ΑΔΑΜ ... την 18-1-2021 και στο ΕΣΗΔΗΣ με συστημικό α/α ... Η αναθέτουσα απέστειλε την 29-4-2022 τις Απόψεις της στην ΕΑΔΗΣΥ, πλην όμως αυτές δεν λαμβάνονται υπόψη στην εξέταση της παρούσας, αφού αφενός υποβλήθηκαν μετά τις 15 ημέρες από την άσκηση της προσφυγής, αφετέρου ουδόλως προκύπτει ότι κοινοποιήθηκαν στον προσφεύγοντα είτε μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ είτε δια άλλου τρόπου.

Η συζήτηση άρχισε αφού το Κλιμάκιο άκουσε τον Εισηγητή.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής κατεβλήθη κατ' άρ. 5 ΠΔ 39/2017 και άρ. 363 Ν. 4412/2016 παράβολα με αρ. ... και ποσού 11.788,50 ευρώ και με αρ. ... και ποσού 3.211,50 ευρώ και αθροιστικά, παράβολα ποσού 15.000 ευρώ.

2. Επειδή, στο πλαίσιο διαδικασίας εμπίπτουσας στην αρμοδιότητα της ΑΕΠΠ λόγω αξίας και χρόνου αποστολής προς δημοσίευση, εμπροθέσμως και μετ' εννόμου συμφέροντος ασκείται η από 8-4-2022 προσφυγή κατά της από 31-3-2022 κοινοποιηθείσας εκτελεστής πράξης περάτωσης σταδίων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών και οικονομικών προσφορών, καθ' ο μέρος απεκλείσθη ο προσφεύγων και συνεπεία τούτου έλαβε χώρα η ανάδειξη του ομοίως εμπροθέσμως και μετ' εννόμου συμφέροντος, από 21-4-2021, κατόπιν της από 11-4-2021 κοινοποίησης της προσφυγής, παρεμβαίνοντος (προς απόρριψη της προσφυγής, καθ' ο μέρος στρέφεται κατά της προσβαλλομένης προς ακύρωση του αποκλεισμού του προσφεύγοντα) ως προσωρινού αναδόχου, ως και εγκρίθηκε η παράταση ισχύος της προσφοράς της ... Επομένως, η προσφυγή και η παρέμβαση πρέπει να γίνουν τυπικά δεκτές και να εξετασθούν περαιτέρω κατ' ουσία.

3. Επειδή, την 15-2-2022 η αναθέτουσα μέσω της Επικοινωνίας τηλ ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού απέστειλε το εξής αίτημα παράτασης ισχύος προσφορών «Σύμφωνα με την παρ. 2.4.5 της διακήρυξης για την

προμήθεια ειδών βασικής υλικής συνδρομής και τροφίμων της Πράξης «ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗΣ ΥΛΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ 2018-2019 ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ Π.Ε. ... (ΚΩΔ. ΟΠΣ ...), ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ Π.Ε. ... (ΚΩΔ. ΟΠΣ ...) ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ

Π.Ε. ... (ΚΩΔ. ΟΠΣ ...) στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής» του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) 2014-2020

«Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται εγγράφως, εφόσον τούτο ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, πριν από τη λήξη της, με αντίστοιχη παράταση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 72 παρ. 1 α του Ν. 4412/2016 και την παράγραφο 2.2.2. της διακήρυξης κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη ως άνω αρχική διάρκεια». Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλούμε για την έγγραφη παράταση των προσφορών σας για δώδεκα (12) μήνες από την ημερομηνία λήξης αυτών, με αντίστοιχη με αντίστοιχη παράταση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής. Οι ανωτέρω παρατάσεις της ισχύος των προσφορών και των εγγυητικών θα πρέπει να κατατεθούν στην «Επικοινωνία» του συστήματος πριν την αρχική ημερομηνία λήξη ισχύος των προσφορών.». Ο δε όρος 2.4.5 της διακήρυξης ορίζει ότι «Οι υποβαλλόμενες προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα δώδεκα (12) μηνών από την επόμενη της διενέργειας του διαγωνισμού. Προσφορά η οποία ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από τον ανωτέρω προβλεπόμενο απορρίπτεται. Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται εγγράφως, εφόσον τούτο ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, πριν από τη λήξη της, με αντίστοιχη παράταση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 72 παρ. 1 α του Ν. 4412/2016 και την παράγραφο 2.2.2. της παρούσας, κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη ως άνω αρχική διάρκεια. Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης

ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν είτε να παρατείνουν την προσφορά και την εγγύηση συμμετοχής τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους είτε όχι. Στην τελευταία περίπτωση, η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς. Σε περίπτωση που λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία είτε να παρατείνουν την προσφορά τους είτε όχι.». Άρα, η διάρκεια ισχύος προσφορών δεν απαιτήθηκε ως τουλάχιστον 12 μηνών, αλλά ορίστηκε κατά το κανονιστικό περιεχόμενο της διαδικασίας, ως 12 μηνών ακριβώς, ενώ δεν καταλείφθηκε στην κρίση και ευχέρεια των προσφερόντων, όπως επιλέξουν να παράσχουν μεγαλύτερη διάρκεια και να ορίσουν την κατά την δική τους απόφαση, όποια επιμέρους ανά προσφορά διάρκεια άνω των 12 μηνών. Τούτο είναι και σύμφωνο και με το άρ. 97 παρ. 4 Ν. 4412/2016 (όπως άλλωστε και πριν και μετά τον Ν. 4782/2021 ίσχυε), που ορίζει ότι «Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες από την επόμενη της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών.». Άρα, δεν ορίζει ο νόμος και η διακήρυξη τη διάρκεια ισχύος προσφορών ως ελάχιστη, υπό την έννοια ότι δύναται να παρασχεθεί κατ' επιλογή κάθε διαγωνιζόμενου, τυχόν μεγαλύτερη, αλλά ορίστηκε ότι η αναθέτουσα καθορίζει τη διάρκεια αυτή, που επιβάλλει να έχουν όλες οι προσφορές, μονοσήμαντα, θέτοντας δε η ως άνω διάταξη ανώτατο όριο στην αναθέτουσα (και όχι ελάχιστο όριο στους προσφέροντες) και στη διακριτική της ευχέρεια, όπως αυτή διαμορφώσει τη μία και αποκλειστικώς ανά διαδικασία για

όλους τους διαγωνιζομένους, ακριβώς απαιτούμενη διάρκεια και εν προκειμένω 12 μήνες (ενώ αντίθετα, η οικεία απαίτηση περί διάρκειας εγγυητικής συμμετοχής ορίζεται ως ελάχιστη και άρα, δύναται ο προσφέρων να προσφέρει μεγαλύτερη διάρκεια κατ' άρ. 72 παρ. 1 Ν. 4412/2016 «Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει για τριάντα (30) ημέρες τουλάχιστον μετά από τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης.» και κατ' άρ. 2.2.2 της διακήρυξης «Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς του άρθρου 2.4.5 της παρούσας, άλλως η προσφορά απορρίπτεται.»). Επιπλέον, ούτε κατά νόμο ούτε εκ της διακήρυξης προκύπτει ότι η απαίτηση διάρκειας ισχύος προσφορών ανά διαδικασία συνιστά «ελάχιστη» απαίτηση, υπό την έννοια ότι κάθε διαγωνιζόμενος δύναται να ορίσει όποια μεγαλύτερη διάρκεια κρίνει, αλλά συνιστά «ακριβή» απαίτηση, ήτοι οι προσφέροντες οφείλουν να δεσμευτούν όχι τουλάχιστον (όπως συμβαίνει με τη διάρκεια της εγγυητικής συμμετοχής), αλλά ακριβώς για τη συγκεκριμένη διάρκεια, που απαιτεί η διακήρυξη. Ο καθ' ου ... είχε υποβάλει με την προσφορά του υπεύθυνη δήλωση που αναφέρει ότι «Δηλώνω ότι η υποβαλλόμενη προσφορά ισχύει και δεσμεύει τον οικονομικό φορέα (εταιρεία) για διάστημα δώδεκα (12) μηνών από την επόμενη της διενέργειας του διαγωνισμού. Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται εγγράφως, εφόσον τούτο ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, πριν από τη λήξη της, με αντίστοιχη παράταση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 72 παρ. 1 α του Ν. 4412/2016 και την παράγραφο 2.2.2. της παραπάνω διακήρυξης, κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη ως άνω αρχική διάρκεια.». Εν συνεχεία δε, ο ίδιος οικονομικός φορέας και σε συμμόρφωση με την ως άνω κλήση της αναθέτουσας προς παράταση, την 25-2-2022, ήτοι πριν λήξει η εγγυητική συμμετοχής του και εντός της δεκαήμερης ταχθείσας προθεσμίας από την από 15-2-2022 κλήση του προς παράταση, απέστειλε την ακόλουθη υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου του «...ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΣΤΕ την παράταση της προσφοράς μας για δώδεκα (12) μήνες από την ημερομηνία λήξης αυτής και ήτοι έως τη

28/02/2023. Επίσης, δεσμευόμαστε να παρατείνουμε την ισχύ της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής πριν την αρχική ημερομηνία λήξης ισχύος της και ήτοι πριν τη 30/08/2022» και άρα, δήλωσε την παράταση ισχύος της προσφοράς του έως και την 28-2-2023, ήτοι 12 μήνες όχι από τη λήξη 12 μηνών από την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού (που έλαβε χώρα κατά τον όρο 3.1.1 την 4-3-2021), προς τούτο νοούμενης της ημερομηνίας αποσφράγισης προσφορών, αλλά 12 μήνες από τη λήξη 12 μηνών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών (ήτοι την 28-2-2021). Και ναι μεν, στην αρχική του δήλωση της προσφοράς δεν προσδιορίσθηκε ημερομηνία εκκίνησης και λήξης των 12 καταρχήν μηνών ισχύος προσφοράς, πλην όμως αναφέρθηκαν όντως 12 μήνες από την επομένη της διενέργειας του διαγωνισμού. Αλλά στην ως άνω δήλωση παράτασης ισχύος προσφοράς του, ενώ ο όρος 2.4.5 όριζε αρχική ισχύ 12 μηνών από την επομένη της διενέργειας του διαγωνισμού, ήτοι από την 5-3-2021 και άρα, τουλάχιστον ως την 4-3-2022 -και όχι την 5-3-2022 που μνημονεύει η προσφεύγουσα (12 μήνες αρχόμενοι από την 5-3-2021, με την 5-3-2021 να περιλαμβάνεται σε αυτούς) και άρα, η παράταση 12 μηνών έπρεπε να αφορά ισχύ ως και την 4-3-2023, δηλαδή 12 μήνες αρχόμενους από την 5-3-2022, η ως άνω παράταση είναι ελλιπής και δεν καλύπτει το ως άνω διάστημα προσδιορίζοντας ισχύ ως και την 28-2-2022. Άλλωστε, δεν νοείται διόρθωση τούτου, καθώς αυτό θα σήμαινε νέα επιπλέον παράταση ισχύος προσφοράς, κατά παράβαση όμως της ως άνω ρητής και αποκλειστικής προθεσμίας που προς τούτο, ήτοι την παράταση, έταξε η αναθέτουσα. Επομένως, κατ' αποδοχή των ισχυρισμών της προσφεύγουσας, ο καθ' ου ... μη νομίμως και κατά παράβαση της ως άνω από 15-2-2022 κλήσης της αναθέτουσας προς παράταση ισχύος προσφοράς του, παρέτεινε αυτή για διάστημα μικρότερο του δια της κλήσεως αυτής απαιτηθέντος και άρα, είναι άνευ ετέρου απορριπτέος και μη νομίμως διατηρήθηκε η προσφορά του στη διαδικασία, κατ' έγκριση της παράτασης ισχύος της, τούτο δε ασχέτως ότι ούτως ή άλλως έχει ήδη αποκλεισθεί, πλην όμως όχι εισέτι οριστικά. Η δε προσφεύγουσα με την από 28-2-2022 προσφορά της, στην καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, υπέβαλε υπεύθυνη δήλωση που αναφέρει

ότι «Η προσφορά της ως άνω ένωσης εταιρειών ισχύει και τη δεσμεύει έως και την 30/04/2022, σύμφωνα με το άρθρο 2.4.5 της ως άνω Διακήρυξης.», τούτο όμως ουδόλως διαφοροποιεί την εκ της διακήρυξης τεθείσα διάρκεια ισχύος προσφορών που ορίστηκε σε 12 μήνες από την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού, ήτοι την 4-3-2022 ούτε η προσφεύγουσα δύνατο κατ' επιλογή να ορίσει μεγαλύτερη διάρκεια εξαρχής δια της προσφοράς, κατά τρόπο που τυχόν απαλλασσόταν από την υποχρέωση κατά τον όρο 2.4.5 παράτασης, αν ζητείτο. Τούτο, ήτοι να ορίσει μεγαλύτερη της κατ' ελάχιστον απαιτούμενης διάρκεια, δύνατο να πράξει για την εγγυητική συμμετοχής, αλλά για την ισχύ της προσφοράς, ορίστηκε ρητά ότι έπρεπε να ορίσει το ως άνω διάστημα 12 μηνών από την επομένη της διενέργειας της διαδικασίας και τυχόν μεγαλύτερη κατά παράταση διάρκεια, δύνατο να παρασχθεί μόνο «εφόσον τούτο ζητηθεί από την αναθέτουσα». Εξάλλου, τυχόν ερμηνεία ότι οι οικονομικοί φορείς δύνατο να θεσπίσουν κάθε μεγαλύτερη αρχική διάρκεια τυχόν έκριναν, προσκρούει στη μνεία του όρου 2.4.5 περί του ότι η παράταση λαμβάνει χώρα κατ' ανώτατο όριο «για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη ως άνω αρχική διάρκεια», ήτοι μια διάρκεια μονοσήμαντα και κατ' ίσο και όμοιο τρόπο για όλες τις προσφορές, προσδιορισμένη και όχι επαφιόμενη στην επιλογή του καθενός, πράγμα που θα κατέληγε και σε άτοπα, ήτοι να πρέπει οικονομικός φορέας που όρισε επί παραδείγματι 18 μήνες τυχόν αρχική διάρκεια να παρατείνει για 18 μήνες, ενώ άλλος φορέας που όρισε 12 μήνες αρχική διάρκεια να αρκεί να παρατείνει μόνο για άλλους 12 μήνες. Ήτοι, σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας και όπως με ουδόλως αντιφατική αιτιολογία, προβάλλει η αναθέτουσα, η ίδια η διακήρυξη όχι μόνο ρητά ορίζει μονοσήμαντα τον χρόνο αρχικής διάρκειας και όχι ελάχιστης αρχικής διάρκειας των προσφορών, αλλά η ως άνω αρχική διάρκεια θεσπίζεται και ως η ενιαία για όλες τις προσφορές, βάση για την περαιτέρω ίση κατ' ανώτατο όριο, παράταση. Και φυσικά αν προσφορά ορίσει μεγαλύτερη αρχική διάρκεια, δεν πάσχει, αφού πάσχει μόνο όποια ορίζει μικρότερη διάρκεια κατά τον όρο 2.4.5, πλην όμως, δεν λαμβάνεται υπόψη ο τυχόν επιπλέον χρόνος, πολλώ δε μάλλον προς τον σκοπό της απαλλαγής από τυχόν χρεία παράτασης κατόπιν προς τούτο κλήσης από την

αναθέτουσα ή εκ του οικονομικού φορέα εξατομικευμένου προσδιορισμού του σημείου στο οποίο θα παράσχει την παράταση. Δηλαδή, το γεγονός ότι ορίζεται πως αποκλείονται προσφορές με μικρότερο χρόνο ισχύος από τους 12 μήνες, δεν σημαίνει ότι οι 12 μήνες είναι ελάχιστο όριο ισχύος, αλλά απλώς ότι, όπως ακριβώς η διακήρυξη ορίζει, στον όρο 2.4.5 εδ. α', οι προσφορές ισχύουν για 12 μήνες και άρα, αν ορίζεται μικρότερη ισχύς τους, τότε απορρίπτονται και αν κατά βούληση του ένας προσφέρων δηλώνει μεγαλύτερη διάρκεια από 12 μήνες, τότε αυτή δεν λαμβάνεται υπόψη πέραν των ακριβώς οριζόμενων εκ της διακήρυξης, ως διάρκειας προσφορών, 12 μηνών. Σε αντίθετη άλλωστε περίπτωση, δηλαδή ερμηνείας ότι οι 12 μήνες συνιστούν ελάχιστη διάρκεια, με τους προσφέροντες να δύνανται να ορίσουν όποια μεγαλύτερη κρίνουν και μάλιστα, να απαλλαγούν ούτως από την υποχρέωση τους να παρατείνουν την προσφορά αν ζητήσει τούτο η αναθέτουσα ή να ορίσουν οι ίδιοι, βάσει του κατ' επιλογή τους χρόνου αρχικής ισχύος, το πότε θα παραταθεί ειδικώς η δική τους προσφορά, τότε όχι μόνο ο όρος 2.4.5 θα αναφερόταν σε ελάχιστη διάρκεια, όπως συμβαίνει επί των εγγυητικών συμμετοχής, αλλά θα αρκούσε ένας οικονομικός φορέας να δηλώνει πολυετή ή και αορίστου χρόνου διάρκεια, προκειμένου να απαλλαγεί από κάθε παράταση του όρου 2.4.5, συνθήκη όμως, που ουδόλως προκύπτει πως επιτρέπεται από τον όρο αυτόν. Όσον αφορά δε την προσφεύγουσα, αυτή την 14-3-2022, ήτοι μετά την κατόπιν της 4-3-2022 και από 5-3-2022 παρέλευση του διαστήματος 12 μηνών από την επομένη της διενέργειας του διαγωνισμού και άρα, μετά τη λήξη της κατά τα ανωτέρω αρχικής διάρκειας προσφορών, απέστειλε στην αναθέτουσα δήλωση παράτασης ισχύος προσφοράς για 12 μήνες από τη λήξη αυτής, ήτοι παράταση ως και την 30-4-2023, όπως και δήλωση αποδοχής παράτασης εγγυητικών συμμετοχής, ως και 30-6-2023. Πλην όμως, όπως προαναφέρθηκε, η αναθέτουσα στην από 15-2-2022 ως άνω κλήση της προς παράταση, αναφερομένη στην δήλωση παράτασης πριν τη λήξη ισχύος προσφορών, δεν αναφέρθηκε στην ανά οικονομικό φορέα κατά περίπτωση εξατομικευμένη κατά την προσφορά του, λήξη αρχικής διάρκειας αυτής, αλλά στο κοινώς και για κάθε διαγωνιζόμενο ορισθέν διάστημα διάρκειας των 12 μηνών από την επομένη της

διενέργειας του διαγωνισμού, αδιαφόρως του τυχόν μεγαλύτερου διαστήματος ισχύος που είχε με την προσφορά του δηλώσει κάθε επιμέρους διαγωνιζόμενος. Εξάλλου, ο όρος 2.4.5 ανωτέρω της διακήρυξης όχι μόνο δεν ορίζει τη διάρκεια ως ελάχιστη («Οι ... προσφορές... ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα δώδεκα (12) μηνών...»), αλλά επιπλέον με σαφήνεια αναφέρεται και δη, επανειλημμένα, στη διάρκεια ισχύος προσφορών, ως έννοια και απαίτηση αποκλειστική και ακριβή, αλλά και κοινή για όλες τις προσφορές και όχι ως ελάχιστη και δυνάμενη πέραν ενός ελαχίστου ορίου να καθορισθεί από τον κάθε διαγωνιζόμενο (βλ. ανωτέρω όρο 2.4.5 «Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται ... πριν από τη λήξη της, ..., κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη ως άνω αρχική διάρκεια.», εν συνεχεία «Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς... ... οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν είτε να παρατείνουν την προσφορά ... πριν την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους είτε όχι.» και τέλος «Σε περίπτωση που λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς...»). Συνεπώς, η διακήρυξη αναφέρεται στη διάρκεια ισχύος προσφορών και άρα, στους ως άνω απαιτηθέντες 12 μήνες, ως την κοινή για όλες τις προσφορές, μία και μόνη διάρκεια που δύναται να έχουν όλες οι προσφορές, χωρίς δυνατότητα διαφοροποίησης και απόκλισης ούτε και προς τα άνω. Άλλως, δεν θα ήταν δυνατόν να εφαρμοστούν όσα παραπάνω ορίζονται, όχι μόνο διότι η προσφορά ανανεώνεται (στην πρώτη ανανέωσή της) για ίσο με τη διάρκεια αυτή χρόνο και άρα, η κάθε προσφορά θα έπρεπε ούτως να έχει και άλλη διάρκεια ανανέωσης, αλλά και διότι δεν θα μπορούσε να επέλθει κατά το εδ. δ' του όρου 2.4.5, η εν τέλει erga omnes ματαίωση (εκτίος αν άλλως αιτιολογημένα κριθεί) στη λήξη διάρκειας προσφορών, αφού ακριβώς αυτή προϋποθέτει κοινή λήξη για κάθε προσφορά (η δε διακήρυξη αναφέρεται σε ματαίωση και όχι σε αποκλεισμό, όπως θα συνέβαινε αν η λήξη ισχύος προσφορών δεν ήταν αναγκαστικά κοινή). Για αυτό εξάλλου, ο ως άνω όρος 2.4.5, στο γ' εδάφιο του, αναφέρει ως ανώτατο απαιτούμενο εκ της αναθέτουσας, χρόνο ανανέωσης, χρονικό διάστημα «ίσο με

την προβλεπόμενη ως άνω αρχική διάρκεια», δηλαδή τους 12 μήνες. Αν οι 12 μήνες δεν συνιστούσαν το ακριβώς ζητούμενο, αλλά το ελαχίστως ζητούμενο, διάστημα, η διακήρυξη δεν θα δύνατο να παραπέμπει σε αυτό, αναφέροντας το ως την αρχική διάρκεια των προσφορών. Παρά αντίθετα και εκ του εδαφίου γ' του όρου 2.4.5 προκύπτει, όπως ήδη κατά το εδ. α' αυτού αναφέρεται, ότι η αρχική διάρκεια των προσφορών των 12 μηνών, είναι η μία και υποχρεωτική, ως και αναγκαία κοινή για κάθε προσφορά. Άρα, κανένα έρεισμα δεν υφίσταται για συναγωγή, ότι παρότι ο όρος 2.4.5 ρητά αναφέρει ως διάρκεια ισχύος προσφορών τους 12 μήνες, οι οικονομικοί φορείς δύνανται να ορίζουν μεγαλύτερη διάρκεια, παρά αντίθετα, η αποκλειστικότητα των 12 μηνών ως μόνης δυνατής και κοινής για κάθε προσφορά, αρχικής διάρκειας, επιρρωνύεται και από κάθε άλλο σημείο του ίδιου όρου 2.4.5. Επιπλέον, αντίθετη ερμηνεία, ήτοι περί του ότι κάθε οικονομικός φορέας δύναται να ορίζει κάθε διάρκεια που επιθυμεί, αρκεί να είναι ίση ή μεγαλύτερη των 12 μηνών, θα αναιρούσε και την πρόβλεψη του εδ. γ' του όρου 2.4.5, περί του ότι η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται υπό τον όρο ότι «τούτο ζητηθεί από την αναθέτουσα», όρος που συνεπάγεται, πως η αναθέτουσα είναι εκείνη που κρίνει ποια θα είναι η διάρκεια των προσφορών και αν θα ζητήσει ή όχι από τους προσφέροντες να την παρατείνουν. Αν γινόταν δεκτή η εκ του προσφεύγοντος ερμηνεία, οι οικονομικοί φορείς θα δύναντο να προκαταλάβουν και δη εξ αρχής τις αναθέτουσες, όσον αφορά το αν θα παραταθούν οι προσφορές ή όχι, δια του εξ αρχής καθορισμού ιδιαίτερα μεγάλης ή αόριστης διάρκειας, βλ. ανωτέρω. Επιπλέον, υπό τέτοια ερμηνεία, δεν θα δύνατο να ισχύσει και το εδ. δ' του όρου 2.4.5, περί του ότι μετά τη λήξη του «παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος προσφοράς», που κατά το εδ. γ' συνιστά το διάστημα που είναι «ίσο με την προβλεπόμενη ως άνω αρχική διάρκεια», καταρχήν ματαιώνεται η διαδικασία, εκτός αν άλλως κρίνει η αναθέτουσα. Και δεν θα δύναντο να ισχύσουν αυτά, διότι δια του καθορισμού εκ του κάθε τυχόν προσφέροντος μεγαλύτερης διάρκειας ή και διάρκειας που είναι τέτοια, ώστε εξ αρχής να καλύπτει κάθε δυνητικό επόμενο χρονικό σημείο του όρου 2.4.5, ούτε η αναθέτουσα θα δύνατο να επιλέξει αν θα ματαιώσει λόγω λήξης χρόνου

ισχύος προσφορών τη διαδικασία ή να ζητήσει περαιτέρω παράταση αυτών ούτε θα λάμβανε χώρα, η εκ του νόμου και της διακήρυξης, αναγκαία, αιτιολογημένη κρίση της αναθέτουσας, περί του ότι στη νυν διαδικασία δικαιολογείται να συνεχιστεί η διαδικασία παρά την παρέλευση μεγάλου, ήδη, χρονικού διαστήματος από την υποβολή των προσφορών. Εξάλλου, το αντικείμενο και ο λόγος για τον οποίο η αναθέτουσα είναι εκείνη που ορίζει τόσο τον αρχικό χρόνο ισχύος των προσφορών, όσο και τον χρόνο παράτασης αυτών, αλλά και το αν χρήζει περαιτέρω παράτασης η ισχύς τους ή αυτές θα πρέπει να αφεθούν να λήξουν, ανάγεται ακριβώς στο ότι η αναθέτουσα φέρει την αρμοδιότητα και ευθύνη κρίσης, περί του αν εξυπηρετούνται οι ανάγκες της ή όχι από τη συνέχιση μιας διαδικασίας, οι προσφορές επί της οποίας απέχουν πλέον κατά συγκεκριμένο και δη, σημαντικό, διάστημα από την υποβολή τους και τα δεδομένα βάσει των οποίων, διαμορφώθηκαν και κατατέθηκαν, οι δε ερμηνείες που προβάλλει ο προσφεύγων θα κατέληγαν στο να δύναται ο κάθε προσφέρων να προκαταλάβει την αναθέτουσα, να την εμποδίσει να ασκήσει τις κατά τον όρο 2.4.5 οικείες ανά χρονικό σημείο, διακριτικές ευχέρειες της περί κρίσεως για το αν θα παραταθούν (αν βέβαια, συμφωνούν οι προσφέροντες) ή όχι οι προσφορές και να δεσμεύσει, εξ αρχής κατά την υποβολή της προσφοράς δια της δικής του δήλωσης ισχύος προσφοράς, την αναθέτουσα, όπως θεωρεί επίκαιρη την προσφορά του σε κάθε εφεξής σημείο. Όπως όμως, οι μετέχοντες δεν δύνανται αυτοβούλως να παρατείνουν την ισχύ της προσφοράς τους, αλλά δύνανται να πράξουν τούτο μόνο αν το ζητήσει, κατόπιν κρίσης της ότι εξυπηρετεί το συμφέρον της, η αναθέτουσα, ούτως και δεν δύνανται αυτοβούλως να ορίσουν εξ αρχής διάρκεια ισχύος προσφοράς κατά τη βούλησή τους. Οι δε προσφέροντες έχουν εξουσία διάθεσης περί του αν θα δεχθούν ή όχι να παρατείνουν την προσφορά τους και όχι περί του ποια θα είναι η διάρκεια της παράτασης και ποια η αρχική διάρκεια ισχύος αυτής, στοιχείο που κρίνει και απαιτεί από αυτούς, προς ακριβή και όχι κατ' ελάχιστον εκπλήρωση, η αναθέτουσα. Επομένως, όταν η προσφεύγουσα απέστειλε την ως άνω δήλωσή της, είχε παρέλθει η διάρκεια ισχύος προσφορών και μεταξύ αυτών και της προσφοράς της προσφεύγουσας, χωρίς τούτο να αναιρείται από το ότι με

την προσφορά της αυτή είχε δηλώσει μεγαλύτερο διάστημα ισχύος, πράγμα που δεν την απάλλασσε από την υποχρέωση αποστολής της δήλωσης παράτασης ως και την 4-3-2022, καθώς και στην ίδια την κλήση αναφέρθηκε ο όρος 2.4.5 που κατά τα παραπάνω αφορά την «προβλεπόμενη ως άνω [στον ίδιο όρο] χρονική διάρκεια», δηλαδή ακριβώς αυτή των 12 μηνών από την επομένη της διενέργειας του διαγωνισμού και όχι την χρονική διάρκεια που ορίζει η κάθε προσφορά. Άρα, δεν ζητήθηκε από την ως άνω κλήση της αναθέτουσας, κάθε προσφέρων να παρατείνει την προσφορά του σε όποιο σημείο η καθεμία διακριτά εκ των προσφορών λήγει κατ' επιλογή του κάθε προσφέροντος κατά την προσφορά του, αλλά είναι σαφές πως η ως άνω κλήση αναφέρθηκε στο σημείο κοινής λήξης της κοινής διάρκειας ισχύος όλων των προσφορών, ήτοι τους 12 μήνες από την επομένη της διενέργειας του διαγωνισμού. Εξάλλου, δεν θα δύνατο εκ της κλήσης της κατά την αξιολόγηση, η αναθέτουσα να αλλάξει αναδρομικά τους όρους της διακήρυξης, δεχόμενη διαφορετική του υποχρεωτικού και επακριβώς ζητουμένου, δωδεκαμήνου κατά περίπτωση, διάρκεια. Ούτε άλλωστε, το γεγονός ότι δεν απέκλεισε τον προσφεύγοντα κατά την αξιολόγηση της προσφοράς του αρχικά, συνεπάγεται εκ μέρους της αποδοχή ή συνομολόγηση της ως άνω μεγαλύτερης του δωδεκαμήνου διάρκειας και αυτό διότι ακριβώς το γεγονός πως ο προσφεύγων όρισε μεγαλύτερη του δωδεκαμήνου διάρκεια δεν συνιστούσε λόγο απόρριψης της προσφοράς του, χωρίς όμως αυτό να αναιρεί ότι η ισχύς και της δικής του προσφοράς, όπως και κάθε άλλης, ήταν ακριβώς 12 μηνών, όπως ο όρος 2.4.5 ακριβώς όρισε. Εξάλλου, δια της προσβαλλομένης η προσφεύγουσα δεν αποκλείσθηκε επειδή αρχικά όρισε χρόνο διάρκειας προσφοράς μεγαλύτερο των 12 μηνών, αλλά επειδή δεν παρέτεινε την προσφορά της, καίτοι κλήθηκε από την αναθέτουσα, πριν αυτή λήξει και άρα, αποκλείσθηκε διότι η προσφορά της έληξε. Αλυσιτελώς προβάλλει η προσφεύγουσα την υπέρβαση άκρων ορίων εκ μέρους της αναθέτουσας, ως προς την απόρριψή της, αφού η αναθέτουσα δεν άσκησε διακριτική ευχέρεια αυτής, αλλά η απόρριψη της προσφεύγουσας συνιστούσε δέσμια αρμοδιότητα της αναθέτουσας, καθώς δεν απέστειλε εμπροθέσμως την παράταση ισχύος της για διάστημα ως και 4-3-

2023, κατά παράβαση της σχετικής κλήσης της αναθέτουσας και του όρου 2.4.5 της διακήρυξης, ενώ επιπλέον του ότι δεν συμμορφώθηκε με τέτοια κλήση, η διάρκεια ισχύος της προσφοράς της, λόγω μη εμπρόθεσμης ανανέωσης είχε ήδη λήξει κατά την ανανέωση αυτής. Προς τούτο είναι αδιάφορο και ένεκα της δεσμίας ως άνω υποχρέωσης, το ποσό της έκπτωσης που προσφέρθηκε, ενώ αλυσιτελώς προβάλλει η προσφεύγουσα και τη δυνατότητα της αναθέτουσας να ζητήσει παράταση μετά τη λήξη των προσφορών, εφόσον δεν έπραξε η αναθέτουσα τούτο εντός της διάρκειάς τους και αυτό, διότι η ως άνω πρόβλεψη του όρου 2.4.5 αφορά παράλειψη της αναθέτουσας να ζητήσει την παράταση των προσφορών πριν λήξουν και όχι δυνατότητά της να εγκρίνει παράταση που δηλώθηκε εκπρόθεσμα, ενώ ζητήθηκε προ λήξης ισχύος της προσφοράς, όπως εν προκειμένω. Συγχρόνως, ο ως άνω όρος περί αναδρομικής κλήσης της αναθέτουσας προς παράταση των προσφορών που έληξαν, αφορά συνθήκη, όπου έχουν λήξει όλες και ζητούνται να παραταθούν όλες, οι εισέτι διατηρούμενες στη διαδικασία προσφορές και διότι τούτο συντελέσθηκε με ευθύνη της αναθέτουσας που δεν ζήτησε παράταση εντός της διάρκειάς τους. Και δεν αφορά την προκείμενη περίπτωση, όπου όλοι οι διαγωνιζόμενοι κλήθηκαν να παρατείνουν τις προσφορές τους πριν τη λήξη αυτών (που κατά τα ανωτέρω είχε κοινό χρονικό σημείο), αλλά η προσφεύγουσα δεν προέβη σε τέτοια παράταση εντός του ως άνω διαστήματος πριν την παρέλευση του δωδεκαμήνου από την επομένη της διενέργειας του διαγωνισμού και άρα, πριν το κοινό σημείο λήξης των προσφορών και επομένως, πριν λήξη της δικής της προσφοράς. Ούτε η παραπάνω περίπτωση καλύπτει εκ του οικονομικού φορέα παράλειψη συμμόρφωσης με κλήση προς ανανέωση από την αναθέτουσα και δη, κλήση που έλαβε χώρα εντός του χρόνου ισχύος προσφορών ούτε δύναται να δικαιολογήσει κατ' επιλογή του προσφέροντα αναβίωση της ήδη λήξασας προσφοράς του. Ούτε υφίσταται αναλογία μεταξύ της νυν περίπτωσης και της προβλεπόμενης στο νόμο και στη διακήρυξη περίπτωσης δυνατότητας της αναθέτουσας να ζητήσει την παράταση ισχύος προσφορών μετά τη λήξη αυτών, αφού εν προκειμένω, η παρέλευση ισχύος προσφοράς και του ως άνω δωδεκαμήνου όσον αφορά την προσφεύγουσα, οφείλεται στην ίδια και όχι στην

αναθέτουσα, συνθήκη που συνιστά και ουσιώδη διαφοροποιητική παράμετρο (ήτοι, η ίδια ευθύνη της αναθέτουσας για την παρέλευση του ως άνω διαστήματος χωρίς κλήση προς παράταση των προσφορών) μεταξύ της νυν περίπτωσης και της κατά τη διακήρυξη και του νόμου, προβλεπόμενης περίπτωσης. Επομένως, κατ' απόρριψη των ισχυρισμών της προσφεύγουσας, με νόμιμη αιτιολογία απερρίφθη η προσφορά της.

4. Επειδή, επομένως, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η Προδικαστική Προσφυγή, καθ' ο μέρος στρέφεται κατά του οικονομικού φορέα ..., να απορριφθεί δε κατά τα λοιπά. Να γίνει δε δεκτή η στρεφόμενη κατά του σκέλους της προσφυγής που επιδιώκει την ακύρωση του αποκλεισμού του προσφεύγοντα, Παρέμβαση. Να ακυρωθεί η προσβαλλομένη, καθ' ο μέρος ενέκρινε την παράταση ισχύος προσφοράς και συνεπεία τούτου, παρέλειψε να αποκλείσει την προσφορά του οικονομικού φορέα ...

5. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφούν τα παράβολα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται εν μέρει την Προδικαστική Προσφυγή.

Δέχεται την Παρέμβαση.

Ακυρώνει τη με αρ. 317/2022 (απόσπασμα πρακτικού 11/11^{ης} συνεδρίασης) Απόφαση Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας, καθ' ο μέρος ενέκρινε την παράταση ισχύος της προσφοράς του οικονομικού φορέα ...

Ορίζει την επιστροφή των παραβόλων.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 3-5-2022 και και εκδόθηκε αυθημερόν.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΤΣΑΠΑΛΙΑΡΗΣ